

ĐỀ THI CHÍNH THỨC VÀO 10**MÔN: NGỮ VĂN – TÂY NINH NĂM 2021****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****PHẦN I (3.0 điểm)** Đọc đoạn trích sau và thực hiện các yêu cầu:

Giản dị trong đời sống, trong quan hệ với mọi người, trong tác phong, Hồ Chủ tịch cũng rất giản dị trong lời nói và bài viết, vì muốn cho quần chúng nhân dân hiểu được, nhớ được, làm được.

(Trích “Chủ tịch Hồ Chí Minh, tinh hoa và khí phách của dân tộc, lương tâm của thời đại”, Phạm Văn Đồng SGK Ngữ văn 9, tập 1, tr.55, NXB GDVN, 2005)

Câu 1 (1.0 điểm) Xác định phương thức biểu đạt chính của đoạn trích.**Câu 2 (1.0 điểm)** Chỉ ra phép liệt kê và nêu tác dụng diễn đạt của phép liệt kê đó trong đoạn trích trên.**Câu 3 (1.0 điểm)** Từ nội dung đoạn trích trên, em hãy rút ra một bài học có ý nghĩa cho bản thân.**II. PHẦN LÀM VĂN (7,0 điểm)****Câu 1 (3.0 điểm)** Em hãy viết một bài văn ngắn (khoảng một trang giấy thi) trình bày suy nghĩ về tính thật thà.**Câu 2 (4.0 điểm)** Cảm nhận của em trong đoạn thơ sau đây:

Chân phải bước tới cha
 Chân trái bước tới mẹ
 Một bước chạm tiếng nói
 Hai bước tới tiếng cười
 Người đồng minh yêu lắm con ơi
 Đan lờ cài nan hoa
 Vách nhà ken câu hát
 Rừng cho hoa
 Con đường cho những tấm lòng
 Cha mẹ mãi nhớ về ngày cưới
 Ngày đầu tiên đẹp nhất trên đời.

(Trích “Nói với con” - Y Phương. SGK Ngữ văn 9, tập 2, tr72, NXB GDVN, 2005)

Từ đó, em hãy nêu lên suy nghĩ về lòng biết ơn đối với cha mẹ và quê hương.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN – LOIGIAIHAY.COM

Phần I.

Câu 1.

Xác định phương thức biểu đạt chính của đoạn trích.

Phương pháp: căn cứ các phương thức biểu đạt đã học

Cách giải:

Phương thức biểu đạt: Nghị luận

Câu 2.

Chỉ ra phép liệt kê và nêu tác dụng diễn đạt của phép liệt kê đó trong đoạn trích trên.

Phương pháp: căn cứ bài Liệt kê

Cách giải:

Phép liệt kê trong đoạn trích trên: Giản dị trong đời sống, trong quan hệ với mọi người, trong tác phong

Câu 3.

Từ nội dung đoạn trích trên, em hãy rút ra một bài học có ý nghĩa cho bản thân.

Phương pháp: phân tích, lí giải

Cách giải:

Học sinh có thể giải thích theo ý hiểu của mình, có lý giải

Gợi ý:

Bài học có ý nghĩa với bản thân: Cần có lối sống giản dị. Giản dị trong đời sống tác phong. Sống giản dị không chỉ là lối sống học tập theo tác phong Hồ Chí Minh mà còn là lối sống đẹp mà mỗi con người nên học tập.

Phần II.

Câu 1.

Em hãy viết một bài văn ngắn (khoảng một trang giấy thi) trình bày suy nghĩ về tính thật thà.

Phương pháp: phân tích, giải thích, tổng hợp

Cách giải:

1. Mở bài

Giới thiệu vấn đề cần nghị luận: Suy nghĩ về tính thật thà trong đời sống.

Lưu ý: Học sinh tự lựa chọn cách viết mở bài trực tiếp hoặc gián tiếp tùy thuộc vào năng lực của bản thân mình.

2. Thân bài

a. Giải thích

Thật thà là tự bộc lộ mình một cách tự nhiên, không giả dối, không giả tạo. Thật thà nghĩa là tôn trọng lẽ phải, tôn trọng sự thật, luôn nói ra sự thật dù có làm mất lòng ai. Người thật thà không gian dối, không làm sai lệch sự thật, luôn ngay thẳng nhận lỗi, sống đàng hoàng, không tham của người khác và không phui bỏ trách nhiệm của chính mình. Họ luôn nói ra sự thật, luôn tôn trọng các luật lệ, đạo đức, không xảo trá, mưu mô, luôn dũng cảm đối diện với sự thật và đón nhận nó theo một cách tích cực nhất.

=> Đây là đức tính đẹp mà con người cần có.

b. Chứng minh:

- Vai trò, ý nghĩa của lối sống thật thà

Thật thà là một phẩm đức tốt đẹp. Mỗi con người chúng ta đều phải trung thực thật thà. Nó không chỉ khiến cho mình được mọi người tin tưởng mà còn được tôn trọng. Người trung thực, thật thà luôn được lòng người, được người khác tin tưởng. Nhìn một cách nông cạn, bề ngoài thì tưởng rằng người thật thà sẽ bị thiệt hại, bị cho là ngốc nghếch.

Thật thà là một đức tính tốt đẹp thể hiện nhân cách sống của chính mình, bao giờ cũng đem lại cho người niềm vui vô hạn. Những lời nói thành thực là chất liệu của sự thật thà, chất phác không làm cho chúng ta tốn kém tiền bạc hay hao tổn sức lực. Nó đem lại nhiều ích lợi và làm cho người nghe được an ủi, khích lệ và làm cho tình thân giữa ta với người khác được thêm thắm thiết đậm đà.

- Cần làm gì để thực hiện lối sống thật thà.

Thật thà là một đức tính tốt và cần có ở mỗi con người trong xã hội hiện đại nhưng thật thà với người như thế nào lại là một chuyện khác. Chúng ta thật lòng với một người tốt, họ đáp lại tấm lòng của chúng ta, cùng nhau đi qua khó khăn và tiến tới thành công. Nhưng khi chúng ta đã đối quá trung thực với một con người xảo trá thì họ sẽ lợi dụng lòng trung thực của chúng ta mà làm việc xấu.

Chính vì lẽ đó nên chúng ta hãy quan sát nhiều hơn để không bị vẻ ngoài tốt bụng giả tạo mà thật thà với người xấu, làm hại đồng đội. Đây không phải là không trung thực mà là phải biết mình nên làm cái gì để bảo vệ sự thật, thì mới gọi là thật thà. Chúng ta không được thật thà với người xấu bởi vì đó cũng có nghĩa là chúng ta đang tiếp tay cho những người xảo trá vậy. Thật thà chính là bảo vệ sự thật, bảo vệ lý lẽ, hướng nó tới những điều tích cực nhất.

Do vậy, đôi khi để thật thà, để bảo vệ cho lý lẽ chúng ta phải lấy lời nói dối làm vũ khí để chống lại người xấu. Đừng để người xấu lợi dụng sự thật để kiếm lợi riêng, chúng ta muốn làm một con người trung thực thì

phải bảo vệ lẽ phải, sự thật. Henri Frederic Amiel đã nói: “Sự thật không chỉ bị dối trá xâm hại, nó còn bị xúc phạm bởi sự câm lặng”. Vậy nên đừng im lặng, đừng thật thà với người xấu mà hãy lên tiếng để bảo vệ cho sự thật.

c. Bàn luận

Trong cuộc sống, vẫn còn có nhiều người sống thiếu thật thà. Vì lợi ích của bản thân, vì nỗi sợ hãi, họ sẵn sàng lừa dối người khác để có phần nhiều hơn hoặc an toàn hơn. những người như thế thật đáng chê trách.

Là học sinh, phải luôn trung thực trong thi cử, tự tiến lên bằng chính sự hiểu biết và sức học của mình. Trong học tập, tính thật thà, trung thực là hai điều thiết yếu nhất để tiếp thu kiến thức một cách tốt nhất. Vì chỉ khi chúng ta làm bằng chính sức mình thì chúng ta mới biết được rằng mình sai ở chỗ nào, cần phải sửa những gì rồi rút ra bài học mới.

3. Kết bài

Khái quát lại vấn đề nghị luận: tầm quan trọng của đức tính thật thà trong đời sống con người

Câu 2.

Cảm nhận của em trong đoạn thơ sau đây:

Chân phải bước tới cha
 Chân trái bước tới mẹ
 Một bước chạm tiếng nói
 Hai bước tới tiếng cười
 Người đồng minh yêu lắm con ơi
 Đan lờ cài nan hoa
 Vách nhà ken câu hát
 Rừng cho hoa
 Con đường cho những tấm lòng
 Cha mẹ mãi nhớ về ngày cưới
 Ngày đầu tiên đẹp nhất trên đời.

(Trích “Nói với con” - Y Phương. SGK Ngữ văn 9, tập 2, tr72, NXB GDVN, 2005)

Từ đó, em hãy nêu lên suy nghĩ về lòng biết ơn đối với cha mẹ và quê hương.

Phương pháp: phân tích, tổng hợp

Cách giải:

1. Mở bài:

- Giới thiệu những nét tiêu biểu về nhà thơ Y Phương (khái quát đặc điểm về con người, cuộc đời, phong cách nghệ thuật, các sáng tác tiêu biểu, ...)

- Giới thiệu những nét tiêu biểu về bài thơ “Nói với con” (hoàn cảnh sáng tác, cảm hứng chủ đạo, khái quát giá trị nội dung và nghệ thuật, ...)

- Giới thiệu khái quát về khổ thơ thứ nhất của bài thơ “Nói với con”.

- Từ đó liên hệ với lòng biết ơn đối với cha mẹ và quê hương.

2. Thân bài

a. Phân tích, nêu cảm nhận về đoạn thơ:

* *Cội nguồn sinh thành và nuôi dưỡng con trước hết đó chính là gia đình.*

Những hình ảnh thơ “chân phải”, “chân trái”, “một bước”, “hai bước” đã gợi lên hình ảnh những bước đi chập chững đầu đời của mỗi con người.

Những hình ảnh “tiếng nói”, “tiếng cười” đã gợi lên hình ảnh đứa trẻ với những tiếng bi bô tập nói.

Những hình ảnh “tới cha”, “tới mẹ” sự cố vũ của cha mẹ và cha mẹ chính là vòng tay êm ấm, là điểm tựa vững chắc cho mỗi người

→ Gia đình, cha mẹ chính là cội nguồn đầu tiên sinh ra và nuôi dưỡng mỗi đứa con khôn lớn thành người.

* *Cội nguồn đó còn là quê hương:*

- Quê hương đã được giới thiệu qua lời nói giàu hình ảnh của những người dân vùng cao - “người đồng mình”.

- Hồ ngữ “con ơi” khiến cho những lời của người cha càng thêm thân thương, trìu mến.

- Hình ảnh giàu sức gợi:

+ “Đan lò cài nan hoa” vừa tả thực công cụ lao động thô sơ được những con người nơi đây trang trí trở nên đẹp đẽ hơn vừa gợi đôi bàn tay khéo léo, cần cù, tài hoa, giàu sáng tạo của họ đã khiến những nan nứa, nan tre vốn đơn giản, thô sơ trở thành những “nan hoa”.

+ “Vách nhà ken câu hát” vừa tả thực lối sinh hoạt văn hóa cộng đồng và gia đình của “người đồng mình” khiến cho những vách nhà ấy như được ken dày thêm lên trong những câu hát, từ đó nó gợi lên một thế giới tâm hồn tinh tế và tràn đầy lạc quan của những người dân miền cao.

+ Các động từ “cài”, “ken” vừa miêu tả được động tác khéo léo vừa gợi sự gắn bó với nhau của những “người đồng mình”

- Hình ảnh nhân hóa “rừng cho hoa” và “con đường cho những tấm lòng” cùng điệp ngữ “cho” đã cho thấy tấm lòng rộng mở, hào phóng, sẵn sàng ban tặng tất cả những gì đẹp đẽ nhất, tuyệt vời nhất của quê hương, thiên nhiên.

- Cội nguồn sinh thành, nuôi dưỡng mỗi người trưởng thành chính là những kỉ niệm êm đềm đẹp đẽ, hạnh phúc và tuyệt vời nhất của cha mẹ.

+ “Nhớ về ngày cưới” là nhớ về kỉ niệm cho sự khởi đầu của một gia đình, một tổ ấm.

+ “Ngày đầu tiên đẹp nhất” ấy có thể là ngày cưới của cha mẹ nhưng nó cũng có thể là ngày con chào đời, ngày bố mẹ được hạnh phúc đón chờ con.

b. Lòng biết ơn đối với cha mẹ và quê hương.

- Lòng biết ơn là một biểu hiện của tình người.

- Cần biết ơn cha mẹ - những người đã sinh thành, nuôi dưỡng chúng ta nên người

- Tình yêu quê hương đất nước là tình cảm gắn bó sâu sắc, chân thành đối với những sự vật và con người nơi ta được sinh ra và lớn lên, là hành động không ngừng nỗ lực để xây dựng và phát triển đất nước.

- Lòng yêu nước là một tình cảm thiêng liêng, cao quý của mỗi người dành cho đất nước của mình.

3. Kết bài

Khái quát những nét đặc sắc nhất về giá trị nội dung và giá trị nghệ thuật của khổ đầu bài thơ “Nói với con” và nêu cảm nhận của bản thân.